Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi
2026, 9(8): 487-503.
https://doi.org/10.26677/TR1010.2026.1675
ISSN: 2667–422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Yapay Zekâ Uygulamalarının Muhasebe Alanında Uygulanabilirliği: ChatGPT ve Claude Örneği

Öğr. Gör. Dr. Özlem YEMİNOĞLU, Harran Üniversitesi, Akçakale Meslek Yüksekokulu, Şanlıurfa, e-posta: ozlemozer@harran.edu.tr
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-2349-0703

Öz

Günümüzde her alanda dijitalleşme ve yapay zekâ kullanımı hızla artmaktadır. Uzun yıllar geleneksel yöntemlerle yürütülen muhasebe mesleği de internetin gelişimiyle dijitalleşme sürecine geçmiştir. Elle tutulan defterlerin yerini teknolojinin gelişimiyle bilgisayarlar almıştır. Bu çalışmanın amacı, OpenAI şirketi tarafından geliştirilen ChatGPT'nin ve Antropic şirketi tarafından geliştirilen Claude'un muhasebe bilgi düzeyini değerlendirmek ve verdiği cevapların doğruluğunu incelemektir. Genel Muhasebe, Yönetim Muhasebesi ve Stratejik Yönetim Muhasebesi alanlarında hazırlanan sorular hem ChatGPT'ye hem de Claude'a sorulmuş ve elde edilen cevapların doğruluğu incelenerek karşılaştırmalar yapılmıştır. Sorulara verdikleri cevaplar incelediğinde ChatGPT sözel soru hariç diğer genel muhasebe sorularını doğru cevaplarken Claude bütün genel muhasebe sorularını doğru cevaplamıştır. Maliyet Muhasebesi sorularında ise her iki uygulama için de kesin bir şey söylemek mümkün değildir, her ikisi de sorulan beş sorudan ayrı ayrı birer tanesini yanlış cevaplamıştır. Stratejik yönetim muhasebesi sorularına verdikleri cevaplar sonucunda ise ChatGPT'nin yetersiz olduğu kullanıcıların Claude'u tercih edebilecekleri gözlemlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Yapay Zekâ, ChatGPT, Claude.
Makale Gönderme Tarihi: 07.06.2026
Makale Kabul Tarihi: 05.08.2026

Önerilen Atıf:
Yeminoğlu, Ö. (2026). Yapay Zekâ Uygulamalarının Muhasebe Alanında Uygulanabilirliği: ChatGPT ve Claude Örneği, *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 9(8): 487-503.

Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences
2026, 9(8): 487-503. https://doi.org/10.26677/TR1010.2026.1675
ISSN: 2667–422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

RESEARCH PAPER

The Applicability of Artificial Intelligence Applications in Accounting: The Case of ChatGPT and Claude

Dr. Özlem YEMİNOĞLU, Harran University, Akçakale Vocational School, Şanlıurfa, e-mail: ozlemozer@harran.edu.tr
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-2349-0703

Abstract

Digitalization and the use of artificial intelligence are rapidly increasing in every field today. The accounting profession, which was carried out using traditional methods for many years, has also transitioned to digitalization with the development of the internet. Manual ledgers have been replaced by computers with the advancement of technology. The aim of this study is to evaluate the accounting knowledge level of ChatGPT, developed by OpenAI, and Claude, developed by Antropic, and to examine the accuracy of their answers. Questions prepared in the fields of General Accounting, Management Accounting, and Strategic Management Accounting were asked to both ChatGPT and Claude, and the accuracy of the answers obtained was examined and compared. When their answers were examined, ChatGPT answered all general accounting questions correctly except for the verbal question, while Claude answered all general accounting questions correctly. In the Cost Accounting questions, it is not possible to say anything definitive for both applications; both answered one of the five questions incorrectly. As a result of their answers to the strategic management accounting questions, it is observed that ChatGPT is insufficient, and users may prefer Claude.

Keywords: Accounting, Artificial Intelligence, ChatGPT, Claude.
Received: 07.06.2026
Accepted: 05.08.2026

Suggested Citation:
Yeminoğlu, Ö. (2026). The Applicability of Artificial Intelligence Applications in Accounting: The Case of ChatGPT and Claude, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 9(8): 487-503.

GİRİŞ

İlkçağdan günümüze hayatımızın her alanında sürekli bir değişim ve gelişim içerisindeyiz. Bu hızlı değişim ve gelişim özellikle 2000'li yıllar sonrası etkisini daha da arttırmıştır. Herkes teknolojinin de gelişimiyle zamanla değişimle birlikte gelen bu yeniliklerin bir parçası olmuştur. Gün geçtikçe bu değişim ihtiyaç değil hayatın bir parçası haline gelmiştir. Kısacası değişim dünyanın kendisidir. Her saniye bir geçmiş olmakta ve geçmiş geride kalmaktadır (Yücel ve Adiloğlu, 2019:48). Yaşanan bu hızlı gelişmelerden etkilenen muhasebe ve muhasebe mesleği dijitalleşmeyle birlikte gelenekselden dijital ortam ve araçlarla desteklenen bir yöne doğru gitmektedir (Kurnaz vd., 2020:82).

İnsanoğlu yaşamının her alanında hesap tutmuş ve kayıt yapmıştır. Hatta hesap tutma ihtiyacından dolayı yazının icat edildiği düşünülmektedir. 7. yüzyılda Avrupa'da roma rakamları kullanılarak yapılan kayıt sistemi zor olduğu için muhasebe sistemi gelişmemiştir. Algoritmanın mucidi Harezmî'nin ondalık sayı sistemini ve ilk defa sıfır sayısını kullanarak yaptığı hesap kaydı ile işi kolaylaşmış ve muhasebe sistemi gelişmiştir. Muhasebede makinaların kullanılmasında bir ilk olarak abaküsün icadı karşımıza çıkmaktadır. Git gide artan ticari faaliyetler neticesinde hesap makinesi ve bilgisayar gibi teknolojik cihazların da kullanımıyla muhasebe gelişmiştir. Önceleri veri eklemek için tamamen insana bağımlı olan bilgisayarların yerini günümüzde internetin – yapay zekanın da gelişimiyle insana ihtiyaç duymayan bilgisayarlar almıştır (Özçelik vd., 2022:277). Geçmişten günümüze gelen makinaların akıllandırılması fikri artık icraata geçmiş ve günümüzde birçok sektörde yapay zekalı ürünler kullanılmaya başlanmıştır (Serçemeli, 2018:373). Tüm bu aşamalı süreçler de göstermektedir ki günümüzde kullanılan muhasebe sistemi ani bir değişimle ortaya çıkmış değildir. İnsanoğlunun varoluşu ile birlikte basit kil tabletlerden elektronik tabletlere kâğıt defter kayıtlarından yazılım programlarına modern sisteme geçilmiştir (Tekbaş vd., 2021:182).

Kesin olarak belirlemek zor olsa da yapay zekanın kökenleri muhtemelen 1940'lara, özellikle de Amerikalı bilim kurgu yazarı Isaac Asimov'un "Runaround" adlı kısa öyküsünü yayınladığı 1942 yılına kadar uzanmaktadır. Mühendisler Gregory Powell ve Mike Donavan tarafından geliştirilen bir robot hakkındaki "Runaround" öyküsünün konusu, Robotik Üç Yasası etrafında şekillenir: (1) Bir robot bir insana zarar veremez veya eylemsizlik yoluyla bir insanın zarar görmesine izin veremez; (2) Bir robot, Birinci Yasa ile çelişmediği sürece insanlar tarafından verilen emirleri yerine getirmelidir ve (3) Bir robot, Birinci veya İkinci Yasa ile çelişmediği sürece kendi varlığını korumalıdır. Asimov'un çalışması robotik, yapay zekâ ve bilgisayar bilimi alanındaki nesiller boyu bilim insanına ilham kaynağı olmuştur; Amerikalı bilişsel bilimci Marvin Minsky (daha sonra MIT Yapay Zekâ laboratuvarının kurucularından biri) de bulunmaktadır (Haenlein and Kaplan, 2019:2).

Literatürde yer alan başka kaynaklara göre ise yapay zekâ, ilk olarak 1956 yılında akıllı makineler yapmanın bilimi ve mühendisliği olarak tanımlanmıştır. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Dartmouth Üniversitesi'nden John McCarthy, Harvard Üniversitesi'nden Marvin Minsky, IBM şirketinden Nathaniel Rochester ve uzman Claude Shannon tarafından 1956 yılında hazırlanan ve "Yapay Zekâ Üzerine Dartmouth Yaz Araştırma Projesi İçin Bir Öneri" isimli bildiride yapay zekâ kavramı ilk olarak kullanılmıştır. Ayrıca, yapay zekâ teriminin kurucusunun John McCarthy olduğu kabul edilmektedir (Arslan, 2020:76; Gacar, 2019:390; Alpaydın, 2013).

Ortaya çıkışı 1940-1950'lere dayanan günümüzde çok ilgi gören yapay zekâ insanlar gibi düşünüp hareket eden akıllı makineler üretebilen bilgisayar programları yapma bilim ve mühendisliğidir (Segato vd., 2020; McCarthy, 2007:2). Literatürde birçok tanımı bulunan yapay zekâ, tanımı bilinmesine rağmen çözüm yolu bilinmeyen bir sorunun doğru çözüm yolunu keşfeden sistemdir. Kısacası algoritma üretebilen otomatik sistemlerdir (Köroğlu, 2017).

Matematik, psikoloji, ekonomi, istatistik, muhasebe gibi birçok alanla kökleri kesişen geniş bir disiplinler arası alandır (Tecuci, 2012:168). Endüstri 4.0'la kullanım alanı genişleyen yapay zekâ teknolojilerinin, insan gibi düşünebilen makinelerin icat edilmesiyle üretim ve mesleki iş süreçlerinde insan kaynaklı kayıpların önüne geçebilme hedefi ile ortaya çıktığını söylemek mümkündür (Gacar, 2019:390). Yapay zekânın muhasebe mesleğine etkisi, sürekli tekrar eden işleri otomatik yapma yeteneğinden ortaya çıkmıştır. Bu sayede muhasebeciler bu rutin işlerden kendilerini soyutlayarak daha stratejik ve analitik işlere yönelme fırsatı elde edeceklerdir (Azaltun vd., 2024:97).

Hayatımızın vazgeçilmez bir parçası olan yapay zekâ teknolojileri her platformda hizmet vermektedir. Birçok insanın ön yargıyla yaklaştığı bu teknolojilerin ardındaki uygulamalar hakkında fikir sahibi olan kişilerin sayısının az olduğu söylenilebilir. Akıllı ev aletleri, otonom arabalar veya akıllı telefon gibi hayatımızın neredeyse her anında kullandığımız bu teknolojilerin, eğitim alanında da kullanılmasının önemli bir gelişme sağlayabileceği düşünülmektedir (İşler ve Kılıç, 2021:2). WhatsApp, Apple siri, Google Bard, ChatGPT ve Claude gibi kullanılan veya henüz tam olarak bilinmeyen birçok yapay zekâ uygulaması bulunmaktadır.

OpenAI şirketi tarafından geliştirilen yapay zekâ tabanlı içerik oluşturma (AIGC) modeli ChatGPT, konuşma biçimindeki zorlu dil anlama ve içerik oluşturma görevleriyle başa çıkma yeteneğiyle dünya çapında ilgi çeken bir yapay zekâ modelidir. ChatGPT, bir komut isteminde verilen talimatlara göre ayrıntılı yanıtlar verebilen akıllı bir sohbet robotudur. AIGC üyesi olan ChatGPT, resmî açıklamaya göre çok dilli makine çevirisi, kod hata ayıklama, hikâye yazma, hataları kabul etme ve hatta uygunsuz istekleri reddetme gibi çeşitli dil anlama ve üretme görevlerinde güçlü işlevler sergilemiştir. Önceki sohbet robotlarından farklı olarak ChatGPT, kullanıcının konuşmada daha önce söylediklerini hatırlayabilmekte ve bu da sürekli diyaloğa yardımcı olmaktadır (Wu vd., 2023:1122). GPT'nin açılımı "Generative Pre-trained Transformer"dır ve Türkçesi "Üretken Ön Eğitimli Dönüştürücü"dür (Haugh, 2023:14). Yapay zekâya dayanan bu sohbet robotu, kendisine sorulan yazılı sorulara verileri hızlı bir şekilde tarayarak yine yazılı olarak aynı dilde cevap vererek ayrıca matematiksel hesaplamalar yaparak önemli eğilimleri belirleyebilmektedir (Azaltun vd., 2024:95; Küçüker, 2023:876).

Claude, 2021 yılında eski OpenAI şirketi çalışanları tarafından ChatGPT'nin piyasaya sürülmesinden önce Antropic şirketi tarafından kurulmuştur. Kurucuları arasında CEO'su Dario Amodei ve başkanı Daniela Amodei kardeşler de bulunmaktadır. Büyük dil modelleri (LLM'ler) ailesi ile bir yapay zekâ asistanı ve diğer yapay zekâ araçlarından oluşmaktadır. Claude 1.1, Claude 1.2, Claude 1.3, Claude 2.1, Claude 3.5, Claude 3.7, Claude 4.1, Claude 4.5 ve Claude 4.6 gibi Claude modelleri, özellikle üçüncü nesilden itibaren, piyasadaki en iyi performans gösteren yapay zekâ modelleridir (www.ibm.com/think/topics/claude-ai).

YÖNTEM

Çalışmanın araştırma bölümünün yöntemi bilgisayar uygulamasıdır. Çalışmada dünyada birçok alanda kullanılan yapay zekâ uygulamalarından yararlanılmıştır. Bu yapay zekâ uygulamaları sesli veya yazılı bir şekilde iletilen sorulara aynı şekilde veri tabanlarından çektikleri cevapları insanlara ileten uygulamalardır. Çalışmada bilinirliği en yüksek olan iki yapay zekâ uygulamasından yararlanılmıştır. Bunlar OpenAI şirketi tarafından kurulan ChatGPT ve Antropic şirketi tarafından kurulan Claude yapay zekâ uygulamalarıdır.

ChatGPT ve Claude'un muhasebe yevmiye kayıtları, fatura işlemleri ve maliyet hesaplamaları gibi konularda yardımcı olabileceği beklenmektedir. Ancak ChatGPT ve Claude'un bu beklentiyi ne kadar karşılayabileceği konusunda tereddütler bulunmaktadır. Bu tereddütlerden hareketle

bu çalışmada, ChatGPT'nin ve Claude'un genel muhasebe, maliyet muhasebesi ve stratejik yönetim muhasebesi konularındaki yetkinliğinin sınanması amaçlanmıştır. Çalışmada öncelikle yapay zekâ teknolojileri, ChatGPT ve Claude hakkında bilgiler verilmiş. Daha sonra genel muhasebe, maliyet muhasebesi ve stratejik yönetim muhasebesi konularında sorulan sorulara, modelin verdiği cevaplar çerçevesinde değerlendirmelerde bulunulmuştur. Her iki programın verdiği cevaplar karşılaştırılmış ve yorumlanmıştır. Özelikle ChatGPT ile ilgili birçok çalışmaya rastlanılmasına karşın Claude ile ilgili çalışmaya rastlanılmaması bu çalışmaya önemi artırmaktadır. Çalışmada 2022 Kasım ayında piyasaya sürülen ve ücretsiz üyelik kullanım olanağı bulunan ChatGPT 3.5 versiyonu ve 2025 Şubat ayında piyasaya sürülen Claude 4.6 kullanılmıştır. Sorgulamalar Türkçe dilinde yapılmıştır.

BULGULAR

Çalışmada ilk olarak altı adet genel muhasebe sorusu, sonrasında SMMM staja başlama sınavından beş adet maliyet muhasebesi sorusu (www.aktifonline.net) ve son olarak da dört adet stratejik yönetim muhasebesi sorusu olmak üzere toplam on beş soru hem ChatGPT'ye hem de Claude'a sorulmuştur.

Aşağıdaki tablolarda çalışmada sorulan sorular ve her iki yapay zekanın verdiği cevaplar yer almaktadır. Sonrasında da her iki yapay zekâ uygulamasının da verdikleri cevaplar karşılaştırılarak yorumlanmıştır.

Tablo 1: Genel Muhasebe Sorusu 1

Soru 1: Özer işletmesine ait bazı bilgiler aşağıdaki gibidir: Dönem başı varlıkları: 800.000 TL Dönem sonu varlıkları: 525.000 TL Dönem başı borçları: 600.000 TL Dönem sonu borçları: 225.000 TL İşletmenin faaliyetleri sonucu elde ettiği kâr veya zararı hesaplayabilir misin?	
ChatGPT 3.5	**Claude 4.6**
Bu soruyu **genel muhasebe** bakış açısıyla, muhasebenin temel denklemini kullanarak çözelim. **1. Özsermayenin dönem başı ve dönem sonu tutarlarını bulalım** Muhasebenin temel eşitliği: **Varlıklar = Borçlar + Özsermaye** **Dönem başı özsermayesi** Özsermaye = Varlıklar - Borçlar Özsermaye = 800.000 - 600.000 = 200.000 TL **Dönem sonu özsermayesi** Özsermaye = 525.000 - 225.000 = 300.000 TL **2. Kâr veya zararı hesaplayalım** Soruda işletme sahibinin ek sermaye koyduğu ya da işletmeden çekiş yaptığına ilişkin bilgi verilmemiştir. Bu durumda özsermayedeki artışın tamamı dönem kârından kaynaklanmaktadır. Dönem Kârı = Dönem Sonu Özsermaye - Dönem Başı Özsermaye Dönem\ Kârı = 300.000 - 200.000 = 100.000 TL **Sonuç** İşletmenin faaliyetleri sonucunda elde ettiği **dönem kârı 100.000 TL'dir.** **Cevap: 100.000 TL kâr.**	**Çözüm Yöntemi: Özkaynak Farkı** Muhasebede kâr veya zarar; dönem başı ve dönem sonu özkaynak farkından hesaplanır. Özkaynak = Varlıklar − Borçlar Dönem Başı Özkaynak = 800.000 − 600.000 = 200.000 TL Dönem Sonu Özkaynak = 525.000 − 225.000 = 300.000 TL Dönem Kârı/Zararı = Dönem Sonu ÖK − Dönem Başı ÖK = 300.000 − 200.000 = 100.000 TL → KÂR **Özer İşletmesi dönem kârı: 100.000 TL**

İki çözüm de incelediğinde ChatGPT'nin soruyu muhasebenin temel eşitlik denklemine göre daha ayrıntılı bir şekilde çözdüğü ve doğru sonuca ulaştığı görülmektedir. Claude'un ise dönem başı dönem sonu özkaynak farkından daha kısa bir çözüm uygulayarak doğru sonuca ulaştığı anlaşılmaktadır.

Bilançonun pasif toplamını bulmak için ChatGPT ve Claude bilançonun eşitlik denkleminden yararlanmıştır. ChatGPT'nin daha ayrıntılı bir şekilde hatta kontrol çözümü bile yaparak sonuca ulaştığı, Claude'un ise daha kısa çözüm yolu tercih ettiği görülmektedir. İkisi de doğru sonuca ulaşmıştır.

Tablo 2: Genel Muhasebe Sorusu 2

Soru 2: Yemin işletmesinin bilanço kalemleri aşağıdaki gibidir: Kasa: 1.800 TL Binalar: 1.700 TL Makine Tesis ve Cihazlar: 1.900 TL Ticari Mallar: 1.600 TL Alıcılar: 2.000 TL Satıcılar: 3.000 TL Buna göre bilançonun pasif toplamını hesaplayabilir misin?	
ChatGPT 3.5	**Claude 4.6**
Bu soruyu **genel muhasebe** kapsamında bilançonun temel eşitliğini kullanarak çözelim. **Verilen Bilgiler** **Aktif (Varlık) Kalemleri:** ● Kasa: 1.800 TL ● Binalar: 1.700 TL ● Makine, Tesis ve Cihazlar: 1.900 TL ● Ticari Mallar: 1.600 TL ● Alıcılar: 2.000 TL **Pasif Kalemleri:** • Satıcılar: 3.000 TL **1. Aktif Toplamını Hesaplayalım** 1.800 + 1.700 + 1.900 + 1.600 + 2.000 = 9.000 TL **Aktif Toplamı = 9.000 TL** **2. Pasif Toplamını Hesaplayalım** Bilançoda temel eşitlik: Aktif Toplamı = Pasif Toplamı Bu nedenle: Pasif Toplamı = 9.000 TL **Kontrol** Pasif tarafta verilen borç: Satıcılar = 3.000 TL Özkaynak: 9.000 - 3.000 = 6.000 TL Dolayısıyla pasif taraf: ● Satıcılar: 3.000 TL ● Özkaynaklar: 6.000 TL 3.000 + 6.000 = 9.000 TL **Sonuç** **Bilançonun pasif toplamı 9.000 TL'dir.**	Temel muhasebe denklemi gereği: AKTİF = PASİF Aktif toplamı = Tüm varlık kalemlerinin toplamıdır. Aktif Toplamı = Kasa + Binalar + MTC + Ticari Mallar + Alıcılar = 1.800 + 1.700 + 1.900 + 1.600 + 2.000 = 9.000 TL AKTİF = PASİF → Pasif Toplamı = 9.000 TL Pasif kalemleri: Satıcılar (Yabancı Kaynak) = 3.000 TL Özkaynak (Sermaye) = 6.000 TL Pasif Toplam = 9.000 TL **Yemin İşletmesi Pasif Toplamı: 9.000 TL**

Tablo 3: Genel Muhasebe Sorusu 3

Soru 3: Aşağıda bilanço verileri yer alan Ömür işletmenin sermayesini hesaplayabilir misin? Kasa 10.000 TL Bankalar 20.000 TL Ticari Mallar 80.000 TL Demirbaşlar 100.000 TL Birikmiş Amortismanlar 40.000 TL Alacak Senetleri 30.000 TL Satıcılar 40.000 TL Banka Kredileri 30.000 TL	
ChatGPT 3.5	**Claude 4.6**
Bu soruyu **genel muhasebe** açısından bilanço eşitliğini kullanarak çözelim. **Verilen Bilgiler** **Aktif (Varlıklar)** ● Kasa = 10.000 TL ● Bankalar = 20.000 TL ● Ticari Mallar = 80.000 TL ● Demirbaşlar = 100.000 TL ● Alacak Senetleri = 30.000 TL **Aktifi Azaltan Düzenleyici Hesap** ● Birikmiş Amortismanlar = 40.000 TL (Birikmiş amortismanlar aktif hesap değildir; duran varlıkların değerinden indirilir.) **Borçlar (Yabancı Kaynaklar)** ● Satıcılar = 40.000 TL ● Banka Kredileri = 30.000 TL **1. Toplam Varlıkları Hesaplayalım** Brüt varlıklar: 10.000 + 20.000 + 80.000 + 100.000 + 30.000 = 240.000 TL Birikmiş amortisman düşülür: 240.000 - 40.000 = 200.000 TL **Toplam Varlıklar = 200.000 TL** **2. Toplam Borçları Hesaplayalım** 40.000 + 30.000 = 70.000 TL **Toplam Borçlar = 70.000 TL** **3. Sermayeyi (Öz Kaynağı) Hesaplayalım** Muhasebenin temel eşitliği: Varlıklar = Borçlar + Sermaye Buradan: Sermaye = Varlıklar - Borçlar Sermaye = 200.000 - 70.000 Sermaye = 130.000 TL **Sonuç** **İşletmenin sermayesi (öz kaynağı) 130.000 TL'dir.**	Aktif Toplam = Kasa + Bankalar + Ticari Mallar + (Demirbaşlar − Bik. Amor.) + Alacak Senetleri = 10.000 + 20.000 + 80.000 + (100.000 − 40.000) + 30.000 = 10.000 + 20.000 + 80.000 + 60.000 + 30.000 = 200.000 TL Toplam Borç = Satıcılar + Banka Kredileri = 40.000 + 30.000 = 70.000 TL Sermaye = Aktif Toplam − Toplam Borç = 200.000 − 70.000 = 130.000 TL **İşletmenin Sermayesi: 130.000 TL**

Ömür işletmesinin sermayesini bulmak için ChatGPT ve Claude bilançonun eşitlik denkleminden yararlanmıştır. ChatGPT'nin daha ayrıntılı bir şekilde özellikle birikmiş amortismanların kayıt özelliğini de anlatarak sonuca ulaştığı, Claude'un ise daha kısa çözüm yolu tercih ettiği görülmektedir. İkisi de doğru sonuca ulaşmıştır.

Tablo 4: Genel Muhasebe Sorusu 4

Soru 4: Daha önce tespit edilen 1.180 TL kasa noksanının sebebinin daha önce %18 KDV dahil ödenen elektrik faturasının muhasebe kayıtlarına geçirilmemesinden kaynaklandığı anlaşılmıştır. Buna göre yapılması gereken düzeltme kaydını yapabilir misin?	
ChatGPT 3.5	**Claude 4.6**
Bu soruyu **genel muhasebe** açısından değerlendirelim. **Verilen Bilgi** Kasada daha önce **1.180 TL kasa noksanı** tespit edilmiştir. Daha sonra bu noksanlığın, **KDV (%18) dahil ödenmiş elektrik faturasının muhasebe kayıtlarına alınmamasından** kaynaklandığı anlaşılmıştır. Ödenen toplam tutar: **1.180 TL (KDV dahil)** **1.Elektrik Gideri ve KDV'nin Ayrıştırılması** Toplam tutar: 1.180 = Elektrik Gideri + %18 KDV Matrah: 1.180 / 1,18 = 1.000 TL İndirilecek KDV: 1.180 - 1.000 = 180 TL **2. Yapılacak Düzeltme Kaydı** Elektrik faturası daha önce ödenmiş ancak kaydedilmemiş olduğundan, gider ve KDV kaydedilir; kasa noksanlığı da ortadan kaldırılır. **Sonuç** **Düzeltme kaydı:** 770 Genel Yönetim Giderleri 1.000 191 İndirilecek KDV 180 197 Sayım ve Tesellüm Noksanları 1.180 Bu kayıtla daha önce tespit edilen kasa noksanlığının nedeni açıklanmış ve noksanlık hesabı kapatılmış olur.	Kasa noksanının %18 KDV dahil elektrik faturasından kaynaklandığı anlaşılmıştır. Bu durumda KDV dahil tutar üzerinden KDV ayrıştırılarak muhasebe kaydı yapılır: KDV Dahil Tutar = 1.180 TL KDV Oranı = %18 KDV Hariç Matrah = 1.180 / 1,18 = 1.000 TL Hesaplanan KDV = 1.180 – 1.000 = 180 TL **770 Genel Yönetim Giderleri 1.000** **191 İndirilecek KDV 180** **197 Sayım ve Tesellüm Noksanları 1.180** Açıklama: Kasa noksanı olarak kaydedilen 1.180 TL, elektrik faturasının KDV dahil tutarı olduğundan; gider ve KDV hesapları borçlandırılarak, 197 Sayım ve Tesellüm Noksanları hesabı alacaklandırılır.

Düzeltme kaydı istenilen soruda hem ChatGPT'nin hem de Claude'un ayrıntılı bir şekilde cevabı anlatarak gerekli düzeltme muhasebe kaydını yaptığı görülmektedir.

Tablo 5: Genel Muhasebe Sorusu 5

Soru 5: Bir işletmenin dönen varlıkları toplamı 1.200 TL, net işletme sermayesi 500 TL ve aktif toplamı 3.000 TL'dir. Buna göre işletmenin devamlı sermaye toplamını hesaplayabilir misin?	
ChatGPT 3.5	**Claude 4.6**
Bu soruyu **genel muhasebe ve finansal analiz** açısından adım adım çözelim. **Verilen Bilgiler** ● Dönen Varlıklar = **1.200 TL** ● Net İşletme Sermayesi = **500 TL** ● Aktif Toplamı = **3.000 TL** **1. Kısa Vadeli Yabancı Kaynakları Bulalım** Net İşletme Sermayesi formülü: Net İşletme Sermayesi = Dönen Varlıklar – Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar 500 = 1.200 - KVYK KVYK = 1.200 - 500 = 700 TL **2. Devamlı Sermayeyi Hesaplayalım** Devamlı Sermaye şu şekilde bulunur: Devamlı Sermaye = Aktif Toplamı - Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar Devamlı Sermaye = 3.000 - 700 Devamlı Sermaye = 2.300 TL **Kontrol** Alternatif olarak: Duran Varlıklar = 3.000 - 1.200 = 1.800 TL Devamlı Sermaye = Duran Varlıklar + Net İşletme Sermayesi 1.800 + 500 = 2.300 TL Aynı sonuca ulaşılır. **Sonuç** **İşletmenin devamlı sermaye toplamı 2.300 TL'dir.**	Dönen Varlıklar Toplamı 1.200 TL Net İşletme Sermayesi 500 TL Aktif Toplam 3.000 TL Net İşletme Sermayesi = Dönen Varlıklar − Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar 500 = 1.200 − KVYK → KVYK = 700 TL Devamlı Sermaye = Aktif Toplam − Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar = 3.000 − 700 = 2.300 TL Alternatif formülle doğrulama: Devamlı Sermaye = Özkaynak + Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar **Devamlı Sermaye: 2.300 TL**

Devamlı sermayenin istendiği soru da ChatGPT de Claude da doğru sonuçları elde etmiştir. Hatta ChatGPT kontrol amaçlı alternatif bir formül ile de çözüm yapmıştır. Ancak Claude alternatif doğrulama formülü yazmış ama çözüm yapmamıştır.

Tablo 6: Genel Muhasebe Sorusu 6

Soru 6: İşletmenin yaşam süresinin, işletme sahip ya da ortaklarının yaşam süreleriyle ilişkilendirilmemesi muhasebe temel kavramlarından hangisiyle açıklanabilir anlatabilir misin?	
ChatGPT 3.5	**Claude 4.6**
Elbette soruda verilen ifade, muhasebenin temel kavramlarından **Kişilik (İşletme Varlığı) Kavramı** ile açıklanır. **Kişilik (İşletme Varlığı) Kavramı** Bu kavrama göre işletme, sahiplerinden, ortaklarından ve yöneticilerinden **ayrı bir ekonomik birim** olarak kabul edilir. İşletmenin varlıkları, borçları, gelirleri ve giderleri işletme adına değerlendirilir; işletme sahiplerinin şahsi işlemleriyle karıştırılmaz. Bu nedenle: ● İşletmenin ömrü, ortakların veya sahibinin yaşam süresine bağlı değildir. ● Ortak değişse, işletme sahibi vefat etse veya işletmeden ayrılsa bile işletme faaliyetlerine devam edebilir. ● Muhasebe kayıtları işletmenin kişiliği esas alınarak tutulur. **Sorudaki İfadenin Açıklaması** "İşletmenin yaşam süresinin, işletme sahip ya da ortaklarının yaşam süreleriyle ilişkilendirilmemesi" ifadesi işletmenin sahiplerinden bağımsız bir varlık olarak kabul edilmesini ifade eder. Bu nedenle ilgili muhasebe temel kavramı: **Kişilik (İşletme Varlığı) Kavramı'dır.** **Not:** Bazı öğrenciler bu soruyu **Süreklilik Kavramı** ile karıştırabilmektedir. Süreklilik kavramı, işletmenin faaliyetlerini öngörülebilir gelecekte sürdüreceği varsayımını ifade eder. Ancak soruda özellikle işletmenin ömrünün ortakların ömründen bağımsız olması vurgulandığı için doğru cevap **Kişilik (İşletme Varlığı) Kavramı**dır.	**İşletmenin yaşam süresinin sahip ya da ortakların yaşam süreleriyle ilişkilendirilmemesi;** Temel Muhasebe Kavramları arasında yer alan İşletmenin Sürekliliği kavramına göre; işletmelerin sonsuz bir yaşam süresine sahip olduğu ve faaliyetlerini sona erdirmek ya da önemli ölçüde daraltmak niyetinde veya zorunluluğunda bulunmadığı varsayılır. **Bu kavramın pratik sonuçları şunlardır:** • Varlıklar tasfiye değeriyle değil, maliyet bedeli veya net gerçekleşebilir değerle raporlanır. • Uzun vadeli yükümlülükler varlığını korur; işletme sahiplerinin ölümü ya da ayrılması bu yükümlülükleri etkilemez. • Amortisman, dönemsellik ve tahakkuk gibi diğer muhasebe kavramları bu ilke üzerine inşa edilmiştir. • Yasal düzenlemeler (TTK, VUK) işletmeleri tüzel kişilik olarak bağımsız varlıklar şeklinde tanımlar.

İşletmenin yaşam süresinin, işletme sahip ya da ortaklarının yaşam süreleriyle ilişkilendirilmemesi muhasebenin 12 temel kavramlarından süreklilik kavramı ile açıklanır. Ancak ChatGPT soruyu yanlış cevaplamış ve kavramın kişilik kavramı olduğunu belirtmiştir. Kendisinden o kadar emin olarak kişilik kavramını açıklamış ki öğrencilerin bu soruyu süreklilik kavramı ile karıştırdıklarını bile belirterek not yazmıştır. Claude ise soruyu doğru cevaplayarak süreklilik kavramını açıklamıştır. Hatta süreklilik kavramının sonuçlarını bile belirtmiştir.

Tablo 7: Maliyet Muhasebesi Sorusu 1

Soru 7: A üretim işletmesinin yıllık 100.000 birim satış hacmindeki satış ve maliyet bilgileri aşağıdaki gibidir:
Birim Satış Fiyatı: 20 TL Birim Değişken Maliyet: 10 TL Toplam Sabit Maliyetler: 500.000 TL
Bu bilgilere göre toplam sabit maliyetlerin %10 artması durumunda kârda % kaç azalış meydana gelir?

ChatGPT 3.5	Claude 4.6
Elbette. Bu soru **maliyet muhasebesi** ve **maliyet-hacim-kâr (CVP) analizi** kapsamında değerlendirilir. **Verilen Bilgiler** ● Satış miktarı = 100.000 birim ● Birim satış fiyatı = 20 TL ● Birim değişken maliyet = 10 TL Toplam sabit maliyet = 500.000 TL **1.Mevcut Durumdaki Kârı Hesaplayalım** **Toplam Satış Geliri** 100.000 x 20 = 2.000.000 TL **Toplam Değişken Maliyet** 100.000 x 10 = 1.000.000 TL **Katkı Payı** 2.000.000 - 1.000.000 = 1.000.000 TL **Kâr** 1.000.000 - 500.000 = 500.000 TL **Mevcut kâr = 500.000 TL** **2. Sabit Maliyetlerin %10 Artması Durumu** **Yeni Sabit Maliyet** 500.000 x 1,10 = 550.000 TL **Yeni Kâr** 1.000.000 - 550.000 = 450.000 TL **3. Kârdaki Değişim** 500.000 - 450.000 = 50.000 TL Kâr **50.000 TL azalır.** Yüzdesel değişim: 50.000 / 500.000 x 100 = 10% **Sonuç** Sabit maliyetlerin %10 artması halinde işletmenin kârı **500.000 TL'den 450.000 TL'ye düşer.** **Kârda 50.000 TL azalış meydana gelir.** Bu azalış, mevcut kârın **%10'una** karşılık gelmektedir.	Satış Hacmi 100.000 birim Birim Satış Fiyatı 20 TL Birim Değişken Maliyet 10 TL Toplam Sabit Maliyet 500.000 TL **Mevcut Durum Analizi** Birim Katkı Payı = Birim Satış Fiyatı − Birim Değişken Maliyet = 20 − 10 = 10 TL Toplam Katkı Payı = 10 TL × 100.000 birim = 1.000.000 TL Mevcut Kâr = Toplam Katkı Payı − Toplam Sabit Maliyet = 1.000.000 − 500.000 = 500.000 TL **Sabit Maliyet %10 Artarsa** Yeni Sabit Maliyet = 500.000 × 1,10 = 550.000 TL Artış Miktarı = 550.000 − 500.000 = 50.000 TL Yeni Kâr = 1.000.000 − 550.000 = 450.000 TL Kârdaki Değişim = 450.000 − 500.000 = −50.000 TL (AZALMA) **Sabit maliyetlerin %10 artması kârı 50.000 TL azaltır → Yeni kâr: 450.000 TL**

Soruda kârdaki artış % olarak istenmektedir. ChatGPT soruyu doğru bir şekilde çözmüş ve gerekli bilgileri aktarmıştır. Claude ise soruyu doğru çözmüş ancak sonucu % olarak vermemiştir. Miktarı bulmuş ancak %'lik değeri bulmamıştır. Bu durumda sonuç eksik kalmıştır.

Tablo 8: Maliyet Muhasebesi Sorusu 2

Soru 8: Brüt satışları 54.000 TL, satış iskontoları 1.600 TL, üretim kapasitesi 200 birim olan bir işletme dönemde 120 birim üretim yapmış, değişken maliyet yöntemine göre üretim maliyeti 47.000 TL, tam maliyet sistemine göre üretim maliyeti 53.000 TL olarak hesaplanmıştır. Bu bilgilere göre işletme normal maliyet yöntemi uyguladığı varsayılırsa brüt satış kârı kaç TL'dir?

ChatGPT 3.5	Claude 4.6
Elbette. Bu soru **maliyet muhasebesinde maliyetleme yöntemleri (değişken, normal ve tam maliyet)** konusuyla ilgilidir. **Verilen Bilgiler** ● Brüt satışlar = 54.000 TL ● Satış iskontoları = 1.600 TL ● Kapasite = 200 birim ● Fiili üretim = 120 birim ● Değişken maliyet yöntemine göre üretim maliyeti = 47.000 TL ● Tam maliyet yöntemine göre üretim maliyeti = 53.000 TL **1. Sabit Genel Üretim Giderini Bulalım** Tam maliyet ile değişken maliyet arasındaki fark sabit genel üretim gideridir. 53.000 - 47.000 = 6.000 TL Toplam Sabit GÜG = **6.000 TL** **2. Normal Maliyet Yöntemine Göre Sabit GÜG Yüklemesi** Normal maliyet yönteminde sabit genel üretim giderleri **normal kapasiteye göre** yüklenir. Yükleme oranı: 6.000 / 200 = 30 TL/birim 120 birim üretime yüklenecek sabit gider: 120 x 30 = 3.600 TL **3.Normal Maliyet Üretim Maliyetini Hesaplayalım** Değişken maliyet + yüklenen sabit gider: 47.000 + 3.600 = 50.600 TL **Normal maliyet yöntemi üretim maliyeti = 50.600 TL** **4. Net Satışları Hesaplayalım** 54.000 - 1.600 = 52.400 TL **Net satışlar = 52.400 TL** **5. Brüt Satış Kârını Hesaplayalım** Brüt Satış Kârı = Net Satışlar - Satılan Mamul Maliyeti Soruda stok değişimine ilişkin bilgi verilmediğinden üretilen mamullerin satıldığı varsayılır. 52.400 - 50.600 = 1.800 TL **Sonuç** **Normal maliyet yöntemine göre brüt satış kârı 1.800 TL'dir.**	Normal Maliyet Yöntemi — Brüt Satış Kârı Brüt Satışlar 54.000 TL Satış İskontoları 1.600 TL Üretim Kapasitesi 200 birim Dönem Üretimi 120 birim Değişken Maliyet Yöntemine Göre Üretim Maliyeti 47.000 TL Tam Maliyet Sistemine Göre Üretim Maliyeti 53.000 TL **Normal Maliyet Yöntemi Hesaplama Mantığı** Normal maliyet yöntemi; değişken maliyetlerin tamamını, sabit maliyetlerin ise yalnızca normal kapasiteye karşılık gelen kısmını ürün maliyetine dahil eder. Toplam Sabit GÜG = Tam Maliyet − Değişken Maliyet = 53.000 − 47.000 = 6.000 TL (120 birim için) Normal Kapasite Oranı = 120 / 200 = 0,60 (Fiili / Normal Kapasite) Normal kapasite üzerinden yüklenmesi gereken sabit GÜG: 6.000 TL / 0,60 = 10.000 TL (tam kapasiteye göre toplam sabit GÜG) Normal Maliyet Yöntemi → 120 birim için yüklenecek sabit GÜG: **= 10.000 × (120/200) = 6.000 TL (normal kapasite oranıyla aynı üretimde)** Normal Maliyet = Değişken Maliyet + Yüklenen Sabit GÜG = 47.000 + 6.000 = 53.000 TL Net Satışlar = 54.000 − 1.600 = 52.400 TL Brüt Satış Kârı = Net Satışlar − Normal Maliyet = 52.400 − 53.000 = −600 TL → ZARAR **Brüt Satış Zararı: 600 TL (Normal Maliyet Yöntemi)**

Soruda normal maliyet yöntemine göre brüt satış kârı sorulmuştur. ChatGPT gayet ayrıntılı bir şekilde doğru cevabı bulup anlatmaktadır. Ancak Claude brüt satış kârı sorulmasına rağmen soruyu tamamen yanlış çözerek brüt satış zararı bulmuştur. Baştan sona yanlış bir yol izlemiştir.

Tablo 9: Maliyet Muhasebesi Sorusu 3

Soru 9: Perde üretimiyle uğraşmakta olan işletmede yıl içinde 3.000 TL'lik kumaş kullanılmıştır. 7/A seçeneğine göre yapılacak yevmiye kaydı nasıl olur?	
ChatGPT 3.5	**Claude 4.6**
Bu soru **Tekdüzen Hesap Planı (7/A seçeneği)** kapsamında **direkt ilk madde ve malzeme giderlerinin üretime verilmesi** ile ilgilidir. **Olay** Perde üretimi yapan işletmede üretimde kullanılmak üzere **3.000 TL'lik kumaş** tüketilmiştir. Kumaş, perde üretiminde doğrudan mamulün bünyesine girdiği için **Direkt İlk Madde ve Malzeme Gideri** olarak değerlendirilir. 7/A seçeneğinde bu gider önce fonksiyon esasına göre **710 Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri Hesabı**na kaydedilir. **Yevmiye Kaydı** 710 Direkt İlk Madde ve Malzeme Gid. 3.000 150 İLK MADDE VE MALZEME 3.000 **Açıklama** Üretimde kullanılan 3.000 TL tutarındaki kumaşın üretime verilmesi. **Sonuç** **7/A seçeneğine göre doğru yevmiye kaydı:** 710 Direkt İlk Madde ve Malzeme Gid. 3.000 150 İlk Madde ve Malzeme 3.000 Bu kayıtla depodaki kumaş stoku azalırken, üretime yüklenen direkt ilk madde ve malzeme gideri artmış olur.	Perde üretim işletmesinde 3.000 TL'lik kumaş (direkt ilk madde ve malzeme) üretime sevk edilmiştir. **7/A Seçeneğinde İlk Madde Kullanım Kaydı** 710 Direkt İlk Mad. ve Malz. Gid. 3.000 TL 150 İlk Madde ve Malzemeler 3.000 TL Açıklama: 7/A seçeneğinde maliyetler fonksiyonel hesap grubunda (7'li hesaplar) izlenir. Üretimde kullanılan kumaş doğrudan üretim maliyetine dahil edileceğinden 710 Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri hesabı borçlandırılır; stok azalışını göstermek için 150 İlk Madde ve Malzemeler hesabı alacaklandırılır.

Hem ChatGPT hem de Claude kendilerine sorulan soruyu ayrıntılı bir şekilde doğru çözerek aktarmıştır.

Tablo 10: Maliyet Muhasebesi Sorusu 4

Soru 10: Üretim kapasitesi 12.000 birim olan bir işletme dönemde 4.800 birim üretim yapmış ve çeşitli maliyet sistemlerine göre maliyetler aşağıdaki gibi hesaplanmıştır: Tam maliyet sistemine göre: 60.000 TL Değişken maliyet sistemine göre: 52.000 TL Normal maliyet sistemine göre: 55.200 TL Asal maliyet sistemine göre: 43.000 TL Bu bilgilere göre işletmede sabit genel üretim maliyeti kaç TL'dir?	
ChatGPT 3.5	**Claude 4.6**
Bu soru **maliyet muhasebesinde maliyetleme yöntemleri arasındaki farklardan yararlanılarak sabit genel üretim giderinin (Sabit GÜG)** bulunmasına yöneliktir. **Verilen Bilgiler** ● Kapasite = 12.000 birim ● Fiili üretim = 4.800 birim Maliyetler: ● Tam maliyet = 60.000 TL ● Değişken maliyet = 52.000 TL ● Normal maliyet = 55.200 TL ● Asal maliyet = 43.000 TL **Yöntem 1: Tam Maliyet – Değişken Maliyet Farkı** Tam maliyet yönteminde sabit genel üretim giderlerinin tamamı mamule yüklenir. Değişken maliyet yönteminde ise sabit genel üretim giderleri dönem gideri kabul edilir. Bu nedenle: **Sabit Genel Üretim Gideri** 60.000 - 52.000 = 8.000 TL **Kontrol: Normal Maliyet Verisi ile** Normal maliyet yönteminde sabit genel üretim giderlerinin yalnızca kapasite kullanım oranına düşen kısmı yüklenir. Kapasite kullanım oranı: 4.800 / 12.000=0,40 Yüklenen sabit GÜG: 8.000 x 0,40 = 3.200 TL Normal maliyet: 52.000 + 3.200 = 55.200 TL Soruda verilen normal maliyet tutarıyla aynıdır. Hesaplama doğrulanmıştır. **Sonuç** **İşletmenin toplam sabit genel üretim maliyeti (Sabit GÜG) 8.000 TL'dir.**	Sabit Genel Üretim Maliyeti Hesabı Üretim Kapasitesi 12.000 birim Dönem Üretimi 4.800 birim Tam Maliyet Sistemi 60.000 TL Değişken Maliyet Sistemi 52.000 TL Normal Maliyet Sistemi 55.200 TL Asal Maliyet Sistemi 43.000 TL **Sabit GÜG Hesaplama** Tam Maliyet − Değişken Maliyet = Toplam Sabit GÜG (4.800 birim için fiili) **= 60.000 − 52.000 = 8.000 TL** Normal Maliyet Sistemi = Değişken Maliyet + Yüklenen Sabit GÜG 55.200 = 52.000 + Yüklenen Sabit GÜG Yüklenen Sabit GÜG = 3.200 TL Kapasite Kullanım Oranı = 4.800 / 12.000 = 0,40 Toplam (Normal Kapasiteye Göre) Sabit GÜG: **= 3.200 / 0,40 = 8.000 TL** Sabit GÜG (Fiili) = Tam Maliyet − Değişken Maliyet = 8.000 TL Atıl Kapasite Sapması = 8.000 − 3.200 = 4.800 TL (yüklenemeyen sabit GÜG) **Sabit Genel Üretim Maliyeti (Fiili): 8.000 TL | Yüklenen: 3.200 TL**

Sabit genel üretim maliyetini hem ChatGPT hem de Claude doğru bir şekilde çözmüştür. ChatGPT sabit genel üretim giderini bulduktan sonra tekrar kontrol hesaplamaları da yaparak bulduğu hesaplamayı doğrulamıştır. Claude da sabit genel üretim giderini doğru çözüm yoluyla içeriklerini geniş bir şekilde vererek anlatmıştır. Hatta extradan yüklenen değeri de hesaplamıştır.

Tablo 11: Maliyet Muhasebesi Sorusu 5

Soru 11: Direkt ilk madde ve malzeme giderleri: 180.000 TL Direkt işçilik giderleri: 60.000 TL Genel üretim giderleri: 70.000 TL Dönem başı yarı mamul giderleri: 5.000 TL Dönem başı mamul giderleri: 15.000 TL Dönem sonu yarı mamul giderleri: 25.000 TL Dönem sonu mamul giderleri: 10.000 TL İşletmenin Satılan Mamul Maliyeti kaç TL'dir?	
ChatGPT 3.5	**Claude 4.6**
Elbette bu soru **maliyet muhasebesinde "Satılan Mamul Maliyeti (SMM)"** hesaplamasına klasik bir örnektir. **1. Dönem Üretim Maliyeti (Konversiyon + DM)** **Direkt İlk Madde ve Malzeme** 180.000 TL **Direkt İşçilik** 60.000 TL **Genel Üretim Giderleri** 70.000 TL Dönem Üretim Maliyeti = 180.000 + 60.000 + 70.000 = 310.000 TL **2. Tamamlanan Üretimi Bulalım (Yarı Mamuller Etkisi)** Tamamlanan Üretim = Dönem Üretim + Dönem Başı Yarı Mamul - Dönem Sonu Yarı Mamul = 310.000 + 5.000 - 25.000 = 290.000 TL **3. Satışa Hazır Mamul (Dönem Başı Mamul Etkisi)** Satılabilir Mamul = 290.000 + 15.000 - 10.000 = 295.000 TL **4. Satılan Mamul Maliyeti (SMM)** SMM = Satılabilir Mamul - Dönem Sonu Mamul = 295.000 - 10.000 = 285.000 TL **Sonuç** **Satılan Mamul Maliyeti = 285.000 TL**	Satılan Mamul Maliyeti Hesabı Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri 180.000 TL Direkt İşçilik Giderleri 60.000 TL Genel Üretim Giderleri 70.000 TL Dönem Başı Yarı Mamul 5.000 TL Dönem Başı Mamul 15.000 TL Dönem Sonu Yarı Mamul 25.000 TL Dönem Sonu Mamul 10.000 TL Dönem Üretim Maliyeti = DİMMG + DİG + GÜG = 180.000 + 60.000 + 70.000 = 310.000 TL Mamul Maliyeti = Dönem Başı YM + Dönem Üretim Maliyeti − Dönem Sonu YM = 5.000 + 310.000 − 25.000 = 290.000 TL Satılan Mamul Maliyeti = Dönem Başı Mamul + Mamul Maliyeti − Dönem Sonu Mamul = 15.000 + 290.000 − 10.000 = 295.000 TL **Satılan Mamul Maliyeti: 295.000 TL**

Sorunun çözümünü aşama aşama incelediğimizde hem ChatGPT hem de Claude dönem üretim maliyetini doğru bulmuştur. Sonrasında hem ChatGPT hem de Claude buldukları dönem üretim maliyetine dönem başı yarı mamul ve dönem başı mamul miktarlarını ekleyip dönem sonu yarı mamul ve dönem sonu mamul miktarlarını çıkartarak 295.000 TL sonucuna ulaşmıştır. Zaten soruda istenen satılan mamul maliyeti de bulunan bu tutardır. Ancak ChatGPT sonucu doğru bulmuşken dönem sonu mamul tutarını tekrardan çıkartarak işlemi yanlış sonuçla bitirmiştir.

Tablo 12: Stratejik Yönetim Muhasebesi Sorusu 1

Soru 12: Stratejik yönetim muhasebesi nedir. Kısaca tanımlayabilir misin?	
ChatGPT 3.5	**Claude 4.6**
Stratejik yönetim muhasebesi, işletmenin sadece iç faaliyetlerini raporlayan geleneksel muhasebeden farklı olarak, **işletmenin rekabet ortamındaki konumunu güçlendirmeye yönelik dış çevre verilerini de içeren, strateji odaklı bir muhasebe yaklaşımıdır.** Daha akademik bir ifadeyle: Stratejik yönetim muhasebesi, işletmenin uzun vadeli rekabet avantajı elde etmesini sağlamak amacıyla hem finansal hem de finansal olmayan bilgileri toplayan, analiz eden ve bu bilgileri stratejik karar alma sürecine entegre eden muhasebe disiplinidir. **Klasik Muhasebeden Farkı** Geleneksel maliyet ve yönetim muhasebesi: ● İç odaklıdır ● Geçmişe dönüktür ● Maliyet kontrolüne odaklanır Stratejik yönetim muhasebesi ise: ● Dış çevreyi (rakipler, pazar, müşteri) analiz eder ● Geleceğe yöneliktir ● Rekabet avantajı yaratmayı hedefler **Amaçları** ● Rakiplerin maliyet ve fiyat yapısını analiz etmek ● Müşteri değerini ölçmek ● Pazar payını artıracak stratejiler geliştirmek ● Uzun vadeli kârlılığı artırmak ● Stratejik maliyet yönetimi sağlamak **Kullanılan Araçlar** ● Rakip analizi (benchmarking) ● Değer zinciri analizi ● Stratejik maliyet analizi ● Hedef maliyetleme (target costing) ● Faaliyet tabanlı maliyetleme (ABC) **Kısa Özet** Stratejik yönetim muhasebesi = **"Muhasebe bilgisini sadece kayıt ve raporlama için değil, rekabet avantajı yaratmak için kullanan modern muhasebe yaklaşımıdır."**	Stratejik Yönetim Muhasebesi (SYM); işletmenin uzun vadeli stratejik hedeflerine ulaşmasını desteklemek amacıyla iç ve dış kaynaklı hem finansal hem de finansal olmayan bilgileri üreten, yorumlayan ve yönetime sunan bir yönetim bilgi sistemidir. **SYM'nin Temel Özellikleri:** • Geleneksel muhasebeden farklı olarak dış çevreyi (rakipler, pazar, müşteriler) de kapsar. • Kısa vadeli operasyonel raporlama yerine uzun vadeli stratejik karar desteği sağlar. • Değer zinciri analizi, rakip analizi ve müşteri kârlılık analizi gibi araçları bünyesinde barındırır. • Simmonds (1981) tarafından akademik literatüre kazandırılmış; ilerleyen yıllarda CIMA ve IFAC tarafından kurumsallaştırılmıştır.

Stratejik yönetim muhasebesini kısaca tanımlayınız dediğimiz soruda ChatGPT stratejik yönetim muhasebesinin tanımını doğru bir şekilde yaptıktan sonra ayrıntıya inerek stratejik yönetim

muhasebesinin klasik muhasebeden farklarını, amaçlarını ve kullanılan araçları da anlatmıştır. Claude ise stratejik yönetim muhasebesinin tanımını verdikten sonra kısaca stratejik yönetim muhasebesinin temel özelliklerini de aktarmaktadır. Kısacası her ikisi de doğru cevapları vermiştir. Fakat ChatGPT daha fazla ayrıntı vermiştir.

Tablo 13: Stratejik Yönetim Muhasebesi Sorusu 2

Soru 13: Yönetim muhasebesi ile stratejik yönetim muhasebesinin karşılaştırılmasını yapabilir misin?

ChatGPT 3.5

Bu karşılaştırma, muhasebenin evrimini anlamak açısından oldukça önemlidir.

1. Temel Yaklaşım Farkı

Yönetim Muhasebesi

Yönetim muhasebesi, işletme içi yöneticilere **planlama, kontrol ve karar alma** süreçlerinde yardımcı olmak için finansal bilgileri üreten sistemdir.

- İç odaklıdır
- Operasyonel kararları destekler
- Maliyet kontrolü ve bütçelemeye ağırlık verir

Stratejik Yönetim Muhasebesi

Stratejik yönetim muhasebesi ise işletmenin **rekabet avantajı elde etmesine** odaklanır.

- Hem iç hem dış çevreyi dikkate alır
- Uzun vadeli stratejik kararları destekler

Rakip, müşteri ve piyasa analizini içerir

2. Karşılaştırma Tablosu

Özellik	**Yönetim Muhasebesi**	**Stratejik Yönetim Muhasebesi**
Odak	İç işletme süreçleri	Rekabet ve dış çevre
Zaman boyutu	Kısa–orta vadeli	Uzun vadeli
Amaç	Maliyet kontrolü ve verimlilik	Rekabet avantajı sağlama
Veri türü	Ağırlıklı finansal veriler	Finansal + finansal olmayan veriler
Perspektif	İşletme içi	Sektör ve rakipler
Karar türü	Operasyonel ve taktik	Stratejik

3. Kullanım Alanları

Yönetim Muhasebesi:

- Bütçeleme
- Standart maliyet sistemi
- Sapma analizleri
- Kısa vadeli maliyet kontrolü

Stratejik Yönetim Muhasebesi:

- Rakip maliyet analizi
- Hedef maliyetleme (target costing)
- Değer zinciri analizi
- Stratejik fiyatlandırma kararları

4. Özet

- **Yönetim muhasebesi:** "İşletmeyi içeriden yönetir."
- **Stratejik yönetim muhasebesi:** "İşletmeyi pazarda rekabet ettirir."

Sonuç

Stratejik yönetim muhasebesi, yönetim muhasebesinin gelişmiş ve genişletilmiş hali olarak kabul edilir; temel fark, **rekabet ve dış çevre boyutunun sisteme dahil edilmesidir.**

Claude 4.6

Kriter	Yönetim Muhasebesi	Stratejik Yönetim Muhasebesi
Zaman Boyutu	Kısa ve orta vadeli	Uzun vadeli, stratejik
Odak Noktası	İç süreçler, maliyet kontrolü	İç + dış çevre bütünleşik
Bilgi Kaynağı	Yalnızca iç veriler	İç veriler + rakip, pazar, müşteri
Ölçüm Araçları	Finansal göstergeler	Finansal + finansal olmayan
Rakip Analizi	Genellikle dışarıda bırakılır	Temel bir bileşendir
Karar Destek	Operasyonel kararlar	Stratejik kararlar
Kullanıcı	Orta kademe yöneticiler	Üst yönetim, yönetim kurulu
Anlayış Temeli	Maliyet-hacim-kâr ilişkisi	Rekabetçi avantaj, değer yaratma

Hem ChatGPT hem de Claude yönetim muhasebesi ile stratejik yönetim muhasebesinin farklarını tablolaştırarak anlatmıştır. ChatGPT, Claude'a göre daha fazla ayrıntı vermiştir. Claude biraz daha kısıtlı kalmaktadır.

Tablo 14: Stratejik Yönetim Muhasebesi Sorusu 3

Soru 14: Stratejik yönetim muhasebesi araçları kaç tanedir. Bunların isimleri nedir söyler misin?	
ChatGPT 3.5	**Claude 4.6**
Stratejik yönetim muhasebesi araçları, işletmenin **rekabet avantajı oluşturmasına ve sürdürmesine** yardımcı olan analiz ve maliyetleme tekniklerinden oluşur. Aşağıda bu araçları sistematik bir şekilde sıralayalım: **1. Stratejik Maliyet Analizi (Strategic Cost Analysis)** İşletmenin maliyet yapısını rakiplerle karşılaştırarak **rekabet gücünü analiz eder**. ● Maliyet liderliği stratejisini destekler ● Sabit ve değişken maliyet yapısı incelenir **2. Değer Zinciri Analizi (Value Chain Analysis)** Değer Zinciri Analizi, işletmenin faaliyetlerini **birincil ve destek faaliyetler** olarak ayırır ve her aşamadaki değer yaratımı analiz edilir. ● Maliyet avantajı sağlanan noktalar belirlenir ● Verimsiz süreçler tespit edilir **3. Hedef Maliyetleme (Target Costing)** Hedef Maliyetleme, piyasa fiyatı ve hedef kâr üzerinden **izin verilen maliyeti belirleyen** sistemdir. ● "Önce fiyat, sonra maliyet" yaklaşımı ● Tasarım aşamasında maliyet kontrolü **4. Faaliyet Tabanlı Maliyetleme (ABC)** Faaliyet Tabanlı Maliyetleme, maliyetleri ürünlere değil, **faaliyetlere dayalı olarak dağıtan sistemdir**. ● Maliyetlerin gerçek nedenlerini ortaya çıkarır ● Daha doğru ürün maliyeti sağlar **5. Rakip Analizi (Benchmarking)** Benchmarking, işletmenin performansını sektör liderleriyle karşılaştırır. ● En iyi uygulamaların öğrenilmesi ● Performans boşluklarının tespiti **6. Stratejik Bütçeleme** Stratejik Bütçeleme, uzun vadeli stratejik hedeflere uygun bütçeleme sistemidir. ● Kaynak tahsisi stratejiye göre yapılır ● Esnek ve geleceğe yöneliktir **7. Yaşam Seyri Maliyetleme (Life Cycle Costing)** Yaşam Seyri Maliyetleme, bir ürünün **tasarımından imhasına kadar tüm maliyetlerini** analiz eder. ● Ürün yaşamı boyunca toplam maliyet hesaplanır ● Stratejik ürün kararları desteklenir **8. Müşteri Karlılık Analizi** Müşteri Karlılık Analizi, müşteri bazında gelir ve maliyet analizleri yaparak **hangi müşterinin daha kârlı olduğunu belirler**. **Özet** Stratejik yönetim muhasebesi araçları genel olarak: ● Maliyet analizi ● Rekabet analizi ● Değer yaratma analizi ● Uzun vadeli planlama üzerine kuruludur. **Sonuç** Stratejik yönetim muhasebesi araçları, işletmenin sadece "ne kadar kazandığını" değil, **"nerede ve nasıl rekabet avantajı sağladığını"** ölçmeye yarar.	**1. Maliyet Temelli Araçlar** • Hedef Maliyetleme (Target Costing): Pazar fiyatından başlayarak izin verilebilir maliyeti belirler. • Faaliyet Tabanlı Maliyetleme (ABC): Maliyetleri aktivitelere, aktiviteleri maliyet etkenlerine dağıtır. • Kaizen Maliyetleme: Üretim sürecinde sürekli maliyet iyileştirmesini hedefler. • Yaşam Döngüsü Maliyetlemesi: Ürünün tüm yaşam döngüsündeki maliyetleri analiz eder. **2. Stratejik Analiz Araçları** • Değer Zinciri Analizi (Porter): İşletmenin değer yaratan faaliyetlerini sistematik inceler. • Rakip Maliyet Analizi: Rakiplerin maliyet yapısını tahmin eder ve karşılaştırma yapar. • Müşteri Kârlılık Analizi: Hangi müşteri segmentlerinin kârlı olduğunu ortaya koyar. • Stratejik Maliyet Yönetimi: Maliyet kararlarını rekabetçi konumla ilişkilendirir. **3. Performans Ölçüm Araçları** • Balanced Scorecard (BSC): Finansal, müşteri, süreç ve öğrenme boyutlarıyla bütünleşik ölçüm. • Ekonomik Katma Değer (EVA): Gerçek ekonomik kârlılığı ölçen artık gelir yaklaşımı. • Piyasa Katma Değer (MVA): İşletmenin piyasa değeri ile yatırılan sermaye farkı. • Anahtar Performans Göstergeleri (KPI): Stratejik hedeflerle hizalanmış kritik ölçütler. **4. Entegre Planlama Araçları** • Kıyaslama (Benchmarking): Sektör liderleriyle performans karşılaştırması. • Toplam Kalite Maliyetleri: Önleme, değerlendirme ve başarısızlık maliyetlerinin analizi. • Tedarik Zinciri Maliyet Yönetimi: Tedarikçiden müşteriye uzanan zincirde maliyet optimizasyonu.

Stratejik yönetim muhasebesi araçları; maliyetleme (özellik maliyetleme, yaşam seyri maliyetleme, kalite maliyetleme, hedef maliyetleme, değer zinciri maliyetleme), planlama, kontrol ve performans ölçümü (benchmarking, bütünleşik performans ölçümü), karar verme (stratejik maliyet yönetimi, stratejik fiyatlama, marka değerleme), rakip merkezli muhasebe (rakiplerin maliyet değerlendirilmesi, rakiplerin durumunu izleme, rakiplerin performans değerlendirilmesi), müşteri muhasebesi (müşteri kârlılık analizi, müşteri yaşam boyu kârlılık analizi, müşterileri varlık olarak değerleme) (Arunruangsirilert and Chonglerttham, 2017:88; Juras, 2014:80; Cinquini ve Tenucci, 2010:234-235; Cadez ve Guilding, 2008:839). Soruda stratejik yönetim muhasebesi araçlarının sadece kaç tane oldukları ve bunların isimleri istenmektedir. Ancak ChatGPT sadece 8 tane stratejik yönetim muhasebesi araçlarını saymaktadır. Birçoğuna yer vermemiştir. Soruda sadece isimleri istenilmekte iken ChatGPT ayrıntıya inerek açıklamalar yapmıştır. Ancak verdiği stratejik yönetim muhasebesi araçları eksiktir. Claude ise stratejik yönetim muhasebesi araçlarını 4 gruba ayırmıştır. Birinci, ikinci ve üçüncü grupları da kendi içinde 4'e ayırarak 12 tane; dördüncü grubu da üçe ayırarak 3 tane toplamda 15 tane stratejik yönetim muhasebesi araçlarını vermiştir. Soruda sadece isimleri istenmekte iken yine Claude da

ChatGPT'ye kıyasla daha kısa olsa da tanımlara da yer vermiştir. ChatGPT 8 tane stratejik yönetim muhasebesi olduğunu ifade ederken Claude 15 tane stratejik yönetim muhasebesi araçlarını anlatmıştır. Kısacası Claude verilen soruya daha doğru ve ayrıntılı cevap vermiştir.

Tablo 15: Stratejik Yönetim Muhasebesi Sorusu 4

Soru 15: Stratejik yönetim muhasebesi araçlarında finansal ve finansal olmayan performans ölçüm modelleri arasındaki temel farklar nedir söyler misin?

ChatGPT 3.5

Elbette bu konu, **yönetim muhasebesi ve stratejik yönetim muhasebesinin kesişim noktasında** yer alan temel bir performans ölçüm problemidir.
1. Temel Ayrım
Finansal performans ölçüm modelleri
Bu modeller, işletmenin başarısını **parasal (TL, $, €)** göstergelerle ölçer.
Örnekler: Net kâr, Brüt kâr, Yatırımın getirisi (ROI),

Ekonomik katma değer (EVA), Nakit akışı
Finansal olmayan performans ölçüm modelleri
Bu modeller ise işletmenin başarısını **sayısal ama parasal olmayan göstergelerle** ölçer.
Örnekler: Müşteri memnuniyeti, Pazar payı, Teslimat süresi, Kalite oranı, Çalışan memnuniyeti, Üretim hata oranı
2. Temel Farklar
1. Ölçüm Birimi

Finansal: Para birimi (TL vb.)

Finansal olmayan: Zaman, oran, kalite, skor
2. Zaman Odaklılık

Finansal: Geçmişe dönük (historical)

Finansal olmayan: Hem geçmiş hem geleceğe yönelik (predictive)
3. Stratejik Uyum

Finansal: Kısa vadeli kârlılık odaklı

Finansal olmayan: Uzun vadeli rekabet gücü odaklı
4. Karar Alma Etkisi

Finansal: Sonuçları gösterir (outcome-based)

Finansal olmayan: Süreci yönetir (process-based)
5. Gecikme Etkisi

Finansal: "Sonuç göstergesi" olduğu için gecikmeli bilgi verir

Finansal olmayan: Erken uyarı sistemi gibi çalışır
3. Örnek Karşılaştırma

Alan	Finansal Ölçüm	Finansal Olmayan Ölçüm
Satış	Satış geliri	Müşteri sayısı
Üretim	Üretim maliyeti	Hata oranı
Müşteri	Kâr katkısı	Memnuniyet skoru
Verimlilik	Birim maliyet	İşlem süresi

4. Stratejik Yönetim Açısından Önemi
Modern işletmelerde sadece finansal göstergeler yeterli değildir çünkü: Finansal sonuçlar **gecikmeli ortaya çıkar.** Rekabet avantajı çoğu zaman **finansal olmayan faktörlerden** doğar.
Bu nedenle günümüzde:
Balanced Scorecard (Dengeli Başarı Kartı) yaklaşımı her iki tür ölçümü birlikte kullanır.
Sonuç

Finansal ölçümler: "İşletme ne kazandı?" sorusunu cevaplar.

Finansal olmayan ölçümler: "İşletme bunu nasıl ve ne kadar verimli yaptı?" sorusunu cevaplar.
Etkin performans yönetimi için iki sistem **birlikte ve dengeli** kullanılmalıdır.

Claude 4.6

Geleneksel yönetim anlayışında performans yalnızca finansal göstergelerle ölçülmüştür. Ancak 1990'lardan itibaren finansal olmayan boyutlar da eşit önem kazanmıştır.

Temel Farklar

Kriter	Finansal Modeller	Finansal Olmayan Modeller
Ölçüm Birimi	Para birimi (TL, USD vb.)	Adet, oran, puan, endeks
Zaman Yönelimi	Geçmişe dönük (lagging)	Geleceğe dönük (leading)
Kapsam	Yalnızca sayısal finansal veri	Müşteri, süreç, inovasyon
Kullanım Alanı	Kısa dönem kârlılık izleme	Uzun vadeli strateji takibi
Örnekler	ROI, ROE, EVA, Kâr Marjı	Müşteri Memnuniyeti, NPS, OEE
Esneklik	Standarttır, karşılaştırılabilir	Duruma göre özelleştirilebilir
Sınırlılıkları	Stratejik değer yaratmayı ölçmez	Sayısallaştırma güçlüğü

Balanced Scorecard — Bütünleşik Yaklaşım
Kaplan ve Norton'ın (1992) geliştirdiği Balanced Scorecard (BSC), finansal ve finansal olmayan boyutları tek çatı altında birleştiren en yaygın modeldir:

BSC Boyutu	Örnek Göstergeler
Finansal	Kâr marjı, ROI, nakit akışı, EVA
Müşteri	Müşteri memnuniyeti, pazar payı, elde tutma oranı
İç Süreçler	Döngü süresi, hata oranı, verimlilik
Öğrenme ve Gelişme	Çalışan eğitim saati, inovasyon oranı, devir hızı

Sonuç olarak: Finansal modeller kesinlik ve karşılaştırılabilirlik sunarken; finansal olmayan modeller stratejik uyumu ve sürdürülebilir değer yaratımını destekler. Modern stratejik yönetim muhasebesi, her iki yaklaşımın sinerjik kullanımını esas alır.

ChatGPT finansal ve finansal olmayan ölçüm modelleri arasındaki farkları ayrıntılı bir şekilde özellikle daha net anlaşılması için örneklerle anlatmıştır. Claude ise ChatGPT'ye göre biraz daha kısıtlı bir cevap sunmuştur.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Çalışmada kullanılan ChatGPT ve Claude yapay zekâ uygulamalarına altı tane genel muhasebe sorusu, beş tane maliyet muhasebesi sorusu ve dört tane stratejik yönetim muhasebe sorusu sorularak iki yapay zekâ uygulamasının sonuçları karşılaştırılmıştır. Bilindiği üzere yapay zekâ uygulamaları hayatımızın her aşamasında yer almaktadır. Birçok meslek dijital dönüşüm ile birlikte değişime uğramaktadır. Yapay zekâ uygulamalarından muhasebe mesleği de etkilenmektedir. Bu çalışmada amaç da bu uygulamaların gerçekte ne kadar doğru sonuçlar

verdiğini ve iki uygulamayı karşılaştırarak muhasebe için hangisinin daha uygun olduğunu araştırmaktır.

ChatGPT ve Claude'un genel muhasebe sorularına verdiği cevaplar incelendiğinde; toplam altı adet soruda Claude'un hepsine doğru cevaplar verdiği ancak ChatGPT'nin beş soruya doğru bir soruya ise yanlış cevap verdiği gözlemlenmektedir. Temel basit düzeydeki sorulara nasıl cevap vereceklerini tespit etmek amacıyla ilk üç soruda muhasebenin bilanço denkliği ile ilgili sorular sorulmuştur. İlk sorudan hareketle ChatGPT'nin muhasebe temel eşitlik denklemini daha etkin bir şekilde kullandığı görülmektedir. ChatGPT kendisine sorulan soruya daha ayrıntılı açıklayıcı uzun cevaplar verirken Claude daha kısa yöntemlerle sonuca ulaşmayı tercih etmiştir. İkinci soruda bilançonun pasif kalemi sorulmuştur. ChatGPT ve Claude Aktif = Pasif denkliğinden doğru sonuca ulaşmıştır. ChatGPT sorgulayıcıyı tatmin etmek adına bir de kontrol sağlama çözümü uygulamıştır. Bilançoda sermaye hesaplamasının sorulduğu üçüncü soruda ise hem ChatGPT hem de Claude bilanço denkliğini kullanarak doğru sonuçlara ulaşmıştır. Özellikle birikmiş amortisman tutarının da duran varlıklardan çıkarıldığını belirterek ayrıntılı bir şekilde doğru çözümlere ulaşmıştır. Yevmiye kaydının sorulduğu dördüncü soruda hem ChatGPT hem de Claude soruyu gayet doğru bir şekilde çözerek anlatmıştır. Yevmiye kaydındaki borç-alacak kayıtlarını doğru nizami bir şekilde yapmışlardır. Buradan her iki yapay zekâ uygulamasının da borç-alacak ilişkisinde iyi oldukları söylenebilir. Beşinci soruda yer alan devamlı sermaye konusu maalesef öğrencilerimizin genelde unuttukları bir konudur. Kolay basit bir formülle sonuca ulaşılmasına rağmen genelde öğrencilerimiz bu formülü unutmaktadırlar. Verilen soruda hem ChatGPT hem de Claude doğru sonuca ulaşmıştır. Hatta ChatGPT yine kontrol amaçlı alternatif bir formül ile tekrar sağlama çözümü yapmıştır. Claude ise sağlama formülünü vermiş fakat bu formül ile çözümü yapmamıştır. Bilanço denkliği ve yevmiye kayıtları ile ilgili sorulan beş sayısal soruya verdikleri cevaplar göstermektedir ki her iki yapay zekâ uygulaması da gayet doğru çözümler sunmuştur. Özellikle bilanço denkliği ile ilgili sorularda hem ChatGPT hem de Claude uygulamalarından yararlanılabileceği söylenebilir. Muhasebenin temel konularından birisi olan on iki temel prensipten birisinin sorulduğu altıncı soruya ChatGPT yanlış cevap verirken Claude doğru cevap vermiştir. Dikkat çeken bir konu ChatGPT kendisinden çok emin bir şekilde yanlış verdiği cevabın doğruluğunu kanıtlamaya sorgulayıcıyı ikna etmeye çalışmaktadır. Claude ise doğru cevap verirken sorulan kavram ile ilgili sonuçları da sorgulayıcıya aktarmıştır. Buradan hareketle sözel muhasebe sorusunda ChatGPT başarısız olurken Claude başarılı olmuştur. Böylece Claude'un genel muhasebe ile ilgili altı soruyu da doğru cevapladığı sonucuna ulaşılmıştır.

ChatGPT ve Claude'un maliyet muhasebesi ile ilgili beş adet soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde; ilk soruda artış tutarının % olarak istenmesine rağmen Claude soruyu doğru cevaplamış ancak sonucu % olarak vermemiştir. Bu da eksik çözüm yaptığını göstermektedir. ChatGPT ise gerekli bilgileri vererek ayrıntılı bir şekilde soruyu doğru çözmüştür. Brüt satış kârının sorulduğu maliyet muhasebesinin ikinci sorusunda ChatGPT ayrıntıları da vererek doğru sonuca ulaşırken Claude tamamen yanlış bir çözüm yolu uygulayarak kâr yerine zarar bulmuştur. Genel muhasebe sorularında olduğu gibi maliyet muhasebesinin yevmiye kaydı ile ilgili sorusunda da hem ChatGPT hem de Claude doğru cevaplar vermiştir. Her iki yapay zekâ uygulamasının da 7/A seçeneğine göre yevmiye kaydını doğru yaptıkları gözlemlenmektedir. Sabit genel üretim giderinin sorulduğu soruda ise hem ChatGPT hem de Claude doğru cevaplar vermiştir. Garantici olan ChatGPT yine kontrol hesaplamaları da yapmıştır. Claude ise sorulan soruya doğru cevap vermekle kalmayıp extra cevaplara da yer vermiştir. Maliyet muhasebesinin en yaygın sorularından biri olan satılan mamul maliyetinin sorulduğu soruda ChatGPT'nin yanlış cevap vermesi çok dikkat çekmektedir. Doğru sonucu bulmasına rağmen tekrardan dönem sonu maliyetini çıkartarak yanlış sonuca ulaşmıştır. Claude ise doğru formül ile doğru sonuca

ulaşmıştır. Bütün bu sorular ve cevaplar neticesinde hem ChatGPT hem de Claude konusunda maliyet muhasebesi açısından kesin bir şeyler söylemek pek de mümkün olmamaktadır. Sorulan beş soru açısından değerlendirilirse her iki yapay zekâ uygulamasının da ayrı ayrı birer soruya yanlış cevap verdikleri gözlemlenmektedir. Claude tamamen çözüm yolu yanlış bir şekilde çözmüştür. ChatGPT ise maliyet muhasebesinde sürekli karşımıza çıkabilecek bir soruyu gidişat doğru ama sonuç yanlış bulmuştur.

Her iki yapay zekâ uygulamasının stratejik yönetim muhasebesi sorularına verdikleri cevaplar incelendiğinde; stratejik yönetim muhasebesinin tanımının sorulduğu ilk soruda ChatGPT tanım vermekle kalmayıp klasik muhasebeden farkını, stratejik yönetim muhasebesinin amaçlarını, kullanılan araçları da anlatmıştır. Bazı sorgulayıcılar için extra bilgiler elde etmek olumlu karşılanırken bazıları ise çok uzatılarak gereksiz yere kendilerinin kafalarının karıştırıldığını düşünebilmektedirler. Claude ise direk net cevap vermiştir. Yönetim muhasebesi ile stratejik yönetim muhasebesinin karşılaştırılmasının istenildiği soruda her iki yapay zekâ uygulaması da doğru cevaplar vermiştir. Özetlemek amacıyla cevapları tablolaştırmaları sorgulayıcının rahat anlayabilmesini sağlamaktadır. Bunun yanı sıra ChatGPT yine çok fazla ayrıntı vermiştir. Stratejik yönetim muhasebesinin diğer bir sorusunda stratejik yönetim muhasebesi araçlarının kaç tane olduğu ve bunların isimleri sorulmuştur. ChatGPT isimleri vermiş fakat verdiği cevaplar yeterli değildir. Stratejik yönetim muhasebesi araçlarının çok az bir kısmını vermiştir ve hepsini sayamamıştır. Soruda sadece isimleri sorulup açıklamaları istenmemesine rağmen isimlerini verdiği stratejik yönetim muhasebesi araçlarını açıklamıştır. Claude ise stratejik yönetim muhasebesi araçlarını kendi içerisinde gruplandırarak daha fazla stratejik yönetim muhasebesi araçlarını sayabilmiştir. Yine Claude da stratejik yönetim muhasebesi araçlarının açıklamalarına da yer vermiştir. Fakat ChatGPT gibi uzun uzun değil kısa öz açıklamalar vermiştir. Bazı sorgulayıcılar soruların dışında verilen extra cevapları uzun bulup bunları okumaktan sıkılabilirler ve bunları gereksiz bilgi olarak görebilirler. Özetle bakıldığında ChatGPT stratejik yönetim muhasebesi araçlarından sadece sekiz tanesini sayabilirken Claude on beş tanesini saymıştır. Bu da elbetteki Claude'u ön plana çıkarmıştır. Finansal ve finansal olmayan ölçüm modellerinin sorulduğu son soruda ise ChatGPT yine çok fazla ayrıntı vererek anlatırken Claude daha kısa cevaplar vermiştir. Ayrıca Claude tablolaştırmalar yaparak sorgulayıcının anlamasını kolaylaştırmıştır. Sorulan bu dört adet stratejik yönetim muhasebesine verilen cevaplara bakıldığında genel olarak doğru cevapların verildiği ancak ChatGPT'nin çok fazla ayrıntıya girerek istenilenin dışına çıktığı gözlemlenmektedir. Claude'un ise daha net anlaşılır cevaplar verdiği görülmektedir. Bu sebeplerden dolayı stratejik yönetim muhasebesi açısından değerlendirildiğinde sorgulayıcıların Claude'u tercih edebilecekleri düşünülmektedir.

Bu çalışma sırasında bu iki yapay zekâ uygulaması hakkında dikkat çeken bazı durumları şu şekilde özetlemek mümkündür. ChatGPT'nin daha akışkan bir anlatım şekline sahip olduğu ancak istenilen sorulara cevap verirken geniş bilgi yelpazesinde ana konudan uzaklaştığı görülmektedir. Claude'un ise sorulara sistematik bir şekilde net cevaplar verdiği gözlemlenmektedir. Eğer yeni bir konu araştırılıyorsa veya karmaşık bir konu hakkında bilgi edinilmeye çalışılıyorsa Claude tercih edilmelidir. ChatGPT ise çok fazla bilgi yığını sunmaktadır ve en ilginç olan kısım yanlış olan cevaplarını bile kendinden emin bir şekilde sorgulayıcıya sunmakta ve onu ikna etmeye çalışmaktadır. ChatGPT hızlı ve akışkan bir konuşma tarzı sunarken Claude daha yavaş ve düşünceli bir konuşma tarzı sunmaktadır. Claude ile konuşurken bir bilgisayar ile değil de bir insan ile konuştuğunuzu hissedebiliyorsunuz. ChatGPT kalıplaşmış içerikler sunarken Claude riskler alarak yaratıcı içerikler üretmektedir. Kısacası ChatGPT kullanışlılık konusunda öne çıkarken Claude yaratıcılık konusunda öne çıkmaktadır.

Bilindiği üzere birçok yapay zekâ uygulaması bulunmaktadır. Bu çalışmada sadece ChatGPT ve Claude muhasebe alanında karşılaştırılmıştır. Gelecekte yapılabilecek çalışmalarda diğer yapay zekâ uygulamaları da hem muhasebe hem de başka alanlarda karşılaştırılabilir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.
Destek Bilgisi: Herhangi bir kurum ve/veya kuruluştan destek alınmamıştır.
Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması yoktur.
Etik Onayı: Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara riayet edildiğini yazar(lar) beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazar(lar)ına aittir.
Etik Kurul Onayı: Çalışma kamuya açık ikincil verilerin kullanılmasıyla oluşturulmuştur.
Araştırmacıların Katkı Oranı: Çalışma tek yazarlı olup katkı oranı %100'dür.

KAYNAKÇA

Alpaydın, E. (2013). *Yapay Öğrenme*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Arslan, K. (2020). Eğitimde Yapay Zekâ ve Uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 11*(1), 71-88.

Arunruangsirilert, T. and Chonglerttham, S. (2017). Effect of corporate governance characteristics on strategic management accounting in Thailand. *Asian Review of Accounting, 25*(1), 85-105. DOI: 10.1108/ARA-11-2015-0107.

Azaltun, M., Aktaş, A., Tekbaş, İ. ve Turgut Genç, S. (2024). ChatGPT'nin Muhasebe Mesleğine ve Muhasebecilere Yönelik Öngörüleri: Fırsatlar ve Riskler. *Hitit Sosyal Bilimler Dergisi*, *17*(ICAFR Özel Sayısı), 93-110. https://doi.org/10.17218/hititsbd.1393675.

Cadez, S. and Guilding, C. (2008). An Exploratory Investigation of An Integrated Contingency Model of Strategic Management Accounting. *Organizations and Society, 33*(7-8), 836-863.

Cinquini, L. and Tenucci, A. (2010). Strategic Management Accounting and Business Strategy: A Loose Coupling?. *Journal of Accounting & Organizational Change, 6*(2), 228-259. DOI: 10.1108/18325911011048772.

Gacar, A. (2019). Yapay Zekâ ve Yapay Zekânın Muhasebe Mesleğine Olan Etkileri: Türkiye'ye Yönelik Fırsat ve Tehditler. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, *8* (EUREFE' 19 Özel Sayısı) 389–394.

Haenlein, M. and Kaplan, A. (2019). A Brief History of Artificial Intelligence: On the Past, Present, and Future of Artificial Intelligence. BerkeleyHaas, *California Management Review.* 61(4), 5-14. DOI: 10.1177/0008125619864925.

Haugh, J.R. (2023). Is AI a threat or helper? Let's chat about it. Pennsylvania CPA Journal. 94(2), 14-15. Erişim adresi:
https://www.proquest.com/docview/2827745983?sourcetype=Trade%20Journals.

https://www.ibm.com/think/topics/claude-ai [Erişim Tarihi: 07.05.2026].

https://www.aktifonline.net/smmm_staj_baslatma_sinavi_maliyet_muhasebesi_cozumlu_sorular.pdf [Erişim Tarihi: 10.04.2026].

İşler, B. ve Kılıç, M. (2021). Eğitimde Yapay Zekâ Kullanımı ve Gelişimi. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, *5*(1), 1-11. https://izlik.org/JA43HC59CT.

Juras, A. (2014). Strategic Management Accounting-What is The Current State of The Concept?. *Economy Transdisciplinary Cognition, 17*(2), 76-83.

Kaplan, R.S. and Norton, D.P. (1992). The Balanced Scorecard Measures that Drive Performance, *Harvard Business Review,* 70 (1): 71-79.

Köroglu, Y. (2017). *Yapay Zekâ'nın Teorik ve Pratik Sınırları*. Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Kurnaz, E., Tekbaş, İ., Bozdoğan, T. ve Çetin, Ö. O. (2020). Dijitalleşmeyle Birlikte Muhasebe Eğitiminin Muhasebe Meslek Mensupları Açısından Değerlendirilmesi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi,* 22 (Özel Sayı), ös81- ös96. http://dx.doi.org/10.31460/mbdd.642307.

Küçüker, M. (2023). Muhasebede Yapay Zekâ Uygulamaları: ChatGPT'nin Muhasebe Sınavı. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 33, 2, 875-888.

McCarthy, J. (2007). From here to human-level AI. *Artificial Intelligence*, *171*(18), 1174-1182.

Özçelik, M., Beller Dikmen, B., Erduru, İ. ve Deran, A. (2022). Yapay Zekâ Kullanımının Muhasebe ve Denetim Süreci Üzerine Muhtemel Etkileri, (Editör) Akdoğan, N., Doğan, D. U. ve Sezgin Alp, Ö.: *Kamu Sektöründe Uluslararası Muhasebe ve Denetim Standartları ile Bağımsız Denetim Uygulamalarına İlişkin Güncel Konular ve Araştırmalar* içinde (ss.287-306) Ankara: Gazi Kitabevi.

Segato, A., Marzullo, A., Calimeri, F. and De Momi, E. (2020). Artificial Intelligence for Brain Diseases: A Systematic Review. *APL Bioengineering,* 4(4), 041503, 1-35. DOI: 10.1063/5.0011697.

Serçemeli, M. (2018). Muhasebe ve Denetim Mesleklerinin Dijital Dönüşümünde Yapay Zekâ. *Turkish Studies Economics, Finance and Politics*, *13*(30), 369-386.

Tecuci, G. (2012). Artificial Intelligence. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Computational Statistics*, *4(2),* 168-180. https://doi.org/10.1002/wics.200.

Tekbaş, İ., Söylemez, S.Y. ve Aktaş, A. (2021). Teknolojik Gelişmeler Perspektifinde Yeni Bir Yaklaşım: Muhasebenin Teknolojik Evrimi, 39. *Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu*, Burdur, 181-189.

Wu, T., Shizhu H., Jingping L., Siqi S., Kang L., Qing-Long H. and Yang T. (2023). A brief overview of ChatGPT: The history, status quo and potential future development. *IEEE/CAA Journal of Automatica Sinica*, *10*(5), 1122-1136. https://doi: 10.1109/JAS.2023.123618.

Yücel, G. ve Adiloğlu, B. (2019). Dijitalleşme - Yapay Zekâ ve Muhasebe Beklentiler. *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi,* (17), 47-60.